

ΠΟΛΥΤΡΟΠΗ ΑΡΜΟΝΙΑ
Β΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΤΡΙΤΗ 19 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2022
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΕΞΙ (6)

ΚΕΙΜΕΝΟ

Ἐν μὲν οὖν τῷ λοιπῷ βίῳ τὴν τοιαύτην ἐπιείκειαν ἴσως οὐκ ἂν τις **ἐκβάλλοι**· καὶ γὰρ φιλόφιλον εἶναι δεῖ τὸν ἀγαθὸν ἄνδρα καὶ φιλόπατρην καὶ συμμισεῖν τοῖς φίλοις τοὺς ἐχθροὺς καὶ συναγαπᾶν τοὺς φίλους· ὅταν δὲ τὸ τῆς ἱστορίας ἦθος **ἀναλαμβάνη** τις, ἐπιλαθέσθαι χρή πάντων τῶν τοιούτων καὶ πολλάκις μὲν εὐλογεῖν καὶ κοσμεῖν τοῖς μεγίστοις ἐπαίνοις τοὺς ἐχθροὺς, ὅταν αἱ πράξεις ἀπαιτῶσι τοῦτο, πολλάκις δ' ἐλέγχειν καὶ ψέγειν ἐπονειδίστως τοὺς ἀναγκαιοτάτους, ὅταν αἱ τῶν ἐπιτηδευμάτων ἁμαρτίαι τοῦθ' ὑποδεικνύωσιν. Ὡσπερ γὰρ ζῶου τῶν ὄψεων ἀφαιρεθεισῶν **ἀχραιοῦται** τὸ ὄλον, οὕτως ἐξ ἱστορίας ἀναιρεθείσης τῆς ἀληθείας τὸ καταλειπόμενον αὐτῆς ἀνωφελές γίνεται διήγημα.

Πολύβιος, *Ἱστορία* 1.14.4-7

Αρμονία

ΘΕΜΑ Α

A1. Ποιες εἶναι οἱ υποχρεώσεις ενός φίλου πρὸς τοὺς συντρόφους τοῦ σύμφωνα με τὸν Πολύβιο;

Μονάδες 4

A2. Ποιες συνέπειες ἔχει γιὰ τὴν ποιότητα τοῦ ἱστορικοῦ ἔργου ἡ μὴ τήρηση τῶν προϋποθέσεων που ἐκθέτει ὁ Πολύβιος;

Μονάδες 4

ΘΕΜΑ Β

B1.

α) Να αντιστοιχίσετε τις λέξεις της στήλης Α' με την ερμηνεία τους στη στήλη Β':

A'	B'
α. κοσμοπλημμύρα	1. εξαιρετικά σημαντικός για τον κόσμο
β. κοσμοϊστορικός	2. ο πολυταξιδεμένος
γ. κοσμοσωτήριος	3. η συγκέντρωση μεγάλου πλήθους
δ. κοσμοχαλασιά	4. αυτός που οδήγησε στη σωτηρία του κόσμου
ε. κοσμογυρισμένος	5. η αναταραχή των στοιχείων της φύσης, θεομηνία

Μονάδες 2

β) Να σχηματίσετε δύο ομόρριζες λέξεις (απλές ή σύνθετες) για καθένα από τα παρακάτω: **έκβάλλοι, αναλαμβάνη, άχρειοῦται.**

Μονάδες 2

B2.

α) Να συμπληρωθούν τα κενά με τον κατάλληλο τύπο των ουσιαστικών:

- i) Λέγεται ἐκ τῆς Αἴτνης.....(ρύαξ, αιτ. ενικού) πυρός γενέσθαι.
- ii) Τὴν(δύναμις) τῆς.....(πόλις) αἰεὶ αὔξειν βούλομαι.
- iii) Ἔλεγον Κῦρον τὸν ἄριστον(ἄρχων) γενέσθαι.
- iv) Οἱ(ποιμὴν) νέμουσι τὰ πρόβατα ἐν τῷ(λιμὴν).
- v) Ὁ γεωργὸς τῆ(χιών) τοῦ(γείτων) ἀποκλείεται.

Μονάδες 1

β) Να συμπληρωθούν τα κενά με τον κατάλληλο τύπο των επιθέτων:

- i) τόν.....βασιλέα (εὐγενής)
- ii) τῶν.....ἀσθενῶν (ἄφρων)
- iii) τοῦ.....διδασκάλου (εὐήθης)
- iv) τούς.....λόγους (βραχύς)

Μονάδες 1

γ) Να μεταφέρετε τους υπογραμμισμένους τύπους των παρακάτω προτάσεων στους υπόλοιπους χρόνους διατηρώντας την έγκλιση στην οποία βρίσκονται.

- i) Διαφυλάττετε τὰς μελέταις ἃ ἐπίστασθε.
- ii) Μετά ταῦτα οἱ Ἕλληνες ἐβουλεύοντο.
- iii) Πᾶσα ἐπιστήμη χωριζομένη δικαιοσύνης καί τῆς ἄλλης ἀρετῆς πανουργία οὐ σοφία φαίνεται.
- iv) Νῦν δέ φοβοῦμαι μή οἱ ἐχθροί ἐφ' ἡμᾶς βαδίζωσιν.

Μονάδες 2

B3. Αφού εντοπίσετε τα απαρέμφατα, να τα χαρακτηρίσετε (ειδικά - τελικά), να σημειώσετε το υποκείμενό τους και να δηλώσετε αν υπάρχει ταυτοπροσωπία ή ετεροπροσωπία :

- i) Ὁ πατήρ καὶ ἡ μήτηρ εὐδαίμονά σε ἐπιθυμοῦσι γενέσθαι.
- ii) Φησὶ (ισχυρίζεται) ὁ κατήγορος οὐ δικαίως με λαμβάνειν τὸ ἀργύριον.
- iii) Ἡμεῖς τούς νικητάς ἐθέλομεν ἐπαινεῖν.
- iv) Πάντας ὑμᾶς οἶομαι (= νομίζω) γινώσκειν τοῦτο.
- v) Βοιωτοὶ λέγουσιν ἐμβαλεῖν ἐς Ἀττικὴν.

Μονάδες 4

Αρμονία

ΠΟΛΥΤΡΟΠΗ ΑΡΜΟΝΙΑ
Β' ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΤΕΤΑΡΤΗ 18 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2022
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΑΠΟ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Κείμενο:

Ψάλλε, θεά, τον τρομερόν θυμόν του Αχιλλέως,
πώς έγινε στους Αχαιοὺς ἀρχὴ πολλῶν δακρύων·
που ἀνδράγαθες ροβόλησε πολλές ψυχές στον Ἄδη
ἡρώων, κι ἔδωκεν αὐτοὺς ἀρπάγματα τῶν σκύλων
καὶ τῶν ορνέων— καὶ ἡ βουλή γενόνταν του Κρονίδη, 5
ἀπ' ὅτ' ἐφιλονίκησαν κι ἐχωριστήκαν πρώτα
ὁ Ἀτρείδης, ἀρχὼν τῶν ἀνδρῶν, καὶ ὁ θεῖος Ἀχιλλέας.
Καὶ ἀπ' τοὺς θεοὺς ποῖος ἀνάψε τὴν ἐχθρὰν μετὰξὺ τους;
Ὁ Ἀπόλλων, ὅπου ὀργίσθηκε του Ἀτρείδη βασιλέως
κι ἔφερε λῶβαν στον στρατόν που ἐθέριζε τὰ πλήθη, 10
ὅτι του ἐκαταφρόνεσε τὸν Χρῦσην ἱερέα.
Στῶν Ἀχαιῶν τὰ γρήγορα καράβια τούτος ἦλθε,
μὲ λύτρα πλουσιοπάροχα τὴν κόρη του νὰ λύσει·
στο χρυσὸ σκήπτρο τυλικτὸ του Φοίβου τὸ στεφάνι
ἐκράτει, καὶ τοὺς Αχαιοὺς παρακαλοῦσεν ὅλους, 15
μὰ ἀπὸ ὅλους πιο πολὺ τοὺς δυο τοὺς γιους του Ἀτρέα:
«Ὡ γενναϊόκαρδοι Αχαιοί, ὦ βασιλεῖς Ἀτρείδες,
τοῦ Ολύμπου ἀς κάμουν οἱ θεοί, τὴν πόλιν του Πριάμου
ἀφοῦ πορθήσεται εὐτυχεῖς νὰ πάτε στὴν πατρίδα·
ἀλλ' ἀποδώσετε σ' ἐμὲ τὴν ποθητὴν μου κόρην, 20

δεχθείτε αυτά τα λύτρα της, αν τον υιόν του Δία
τον μακροβόλον τοξευτήν Απόλλωνα ευλαβείσθε».

Όλοι αλαλάξαν οι Αχαιοί, κι είπαν τον ιερέα
να σεβασθούν και τα λαμπρά λύτρα δεκτά να γίνουν·

μόνος ο Αγαμέμνονας δεν το 'στεργεν ο Ατρείδης,

25

αλλά κακά τον έδιωχνε και βαρύν λόγον είπε:

«Μη σ' απαντήσω, γέροντα, σιμά στα κοίλα πλοία

ή τώρα εδώ ν' αργοπορείς ή πάλιν να γυρίσεις,

και μη θαρρεύεις στου θεού το σκήπτρο και το στέμμα.

Αυτήν δεν θ' απολύσω εγώ· το γήρας θα την έβρει

30

στο Άργος μες στο σπίτι μου μακράν απ' την πατρίδα

να υφαίνει αυτού και σύντροφον της κλίνης να την έχω.

Μη μ' ερεθίζεις, σύρ' ευθύς, αν θέλεις να μην πάθεις».

Ερωτήσεις:

Πολύτροπον

ΘΕΜΑ Α (ΜΟΝΑΔΕΣ 8)

1. Ποια είναι η χρονική αφετηρία της διήγησης του προοιμίου; Να εντοπίσετε τους στίχους, όπου αναγράφεται.

Μονάδες 4

2. Να αναφέρετε αν σχετίζεται με το θέμα ή το περιεχόμενο του έπους και δικαιολογήστε την απάντησή σας.

Μονάδες 4

ΘΕΜΑ Β (ΜΟΝΑΔΕΣ 6)

1. Ποια είναι η δομή του προοιμίου της Ιλιάδας; Αναφέρετε τα μέρη και τους αντίστοιχους στίχους.

Μονάδες 3

2. Να ανιχνεύσετε στο κείμενο τρία (3) τυπικά επίθετα.

Μονάδες 3

ΘΕΜΑ Γ (ΜΟΝΑΔΕΣ 6)

1. Η ικεσία του Χρύση προς τον Αγαμέμνονα ακολουθεί το τυπικό της ικεσίας; Αναφέρετε ποια στάδια του τυπικού πραγματοποιούνται και ποια παρακάμπτονται. Σε ποια στοιχεία της εμφάνισης και του λόγου του ιερέα λανθάνουν κάποιοι υπαινιγμοί που μας προϊδεάζουν ότι η τελική επικράτηση θα είναι δική του;

Μονάδες 3

2. Να χαρακτηρίσετε τον Αγαμέμνονα, λαμβάνοντας υπ' όψιν σας την απάντησή του προς τον Χρύση (στ. 25-33).

Μονάδες 3

